

 OMRÅDET FOR VOKSNE MED
UDVIKLINGSHANDICAP - SØDISBAKKE

GENTLE TEACHING

NORDIC

Gentle Teaching Nordic

Når vi i Region Nordjyllands Speciaalsektor arbejder for - og sammen med - mennesker med udviklingshandicap, har vi brug for forskellige måder at beskrive og forstå vores opgave på.

Kommuner og regioner har i fællesskab gennem de sidste 10 år udviklet et velfungerende sprog for, hvordan vi taler administrativt om kvalitet og kvalitetssikring, dokumentation, målsætninger, værdier og fælles faglige begreber for det, som vi skal levere. Dette sprog er helt afgørende for, at de, der bestiller en opgave, de, der udfører den og de politikere, som sætter rammerne for opgaven, forstår hinanden.

Men samtidigt har vi brug for et sprog, som beskriver den basale menneskelighed og omsorg, som personalet OGSÅ må tage på sig i denne type af socialt arbejde. Ser vi verden indefra den borger, som modtager støtten, er det ikke Kvalitetsstandarter, SMARTE mål, VUM2 eller Fælles Faglige Begreber, som giver mening i dagligdagen, men basale oplevelser af sikkerhed, at være set, at være holdt af og set frem til.

Gentle Teachings begreber og forståelser har været et sådant sprog på Sødisebakke siden 2007. Men rammerne for arbejdet ændrer sig hele tiden - og vi har en forpligtelse til, at Gentle Teachings

budskaber om sikkerhed og kærlighed er operationelle i den organisatoriske virkelighed, som opgaven befinder sig i.

Derfor et Gentle Teaching Nordic - et sprog for den helt basale menneskelige side af professionelt omsorgsarbejde, der understøtter opgavernes rammebetingelser i 2020'erne.

Jesper Cetnie Rasmussen
Områdechef

Indhold

• At skabe sikkerhed og tryghed	s. 4
• Forbundethed og tilknytning	s. 6
• At borgeren kan holde af andre og kan blive betydningsfuld for andre	s. 8
• At engagere borgeren i eget netværk og omverden	s. 10
• At bruge dig selv	s. 12
• Dialogværktøj	s. 14

Sådan understøtter du oplevelsen af

Sikkerhed

Principper

Hvorfor er det vigtigt at føle sig sikker?

Det er menneskeligt af føle sig sikker, når man oplever

- at der er styr på verden omkring os
- at vi kan overskue den situation, vi befinder os i
- at vi kan håndtere den situation, vi befinder os i
- at vores sanser hjælper os med at skabe sammenhæng i verden
- at andre mennesker til en vis grad er forudsigelige

Mennesker med udviklingshandicap kan have store udfordringer med at skabe kontrol, overblik, sammenhæng og social mening i de situationer, de befinder sig i.

Det kan skyldes:

- Sansemæssige forudsætninger, herunder sanseintegrationsvanskeligheder
- Udviklingsalder, herunder kognitive udviklingsforstyrrelser
- Emotionel udvikling og mentaliseringsevne
- Psykiatriske tilstande
- Somatiske tilstande

Usikkerhed kan udløse voldsom adfærd. Også derfor er det en bunden specialpædagogisk opgave at arbejde med borgerens oplevelse af sikkerhed.

Anvisninger

Lær borgeren så godt at kende, at du har et overblik over sensoriske forudsætninger, generelle funktionsmåde og eventuelle kritiske livserfaringer, som potentielt kan blive reaktiveret.

Skab mest mulig stabilitet, forudsigelighed og genkendelighed gennem forudsigelige dagsrytmer, støttesystemer, rutiner, vaner og samværsformer, der er medvirkende til, at borgeren oplever sig sikker og tryk. Sørg for, at strukturerne altid er relevante og inddragende. Strukturer, som ikke bliver brugt eller som ikke er relevante, skaber usikkerhed.

Lær borgeren gennem din egen adfærd, at han eller hun trygt kan komme til dig – også når det er svært. Vis at du kan rumme det, som borgeren kommer med.

Kend dig selv og dine egne følelser, så du ikke ufri-villigt kommer til at smitte borgeren med fx uro eller tristhed.

Støt borgerens selvforneemmelse ved at italesætte styrker og muligheder, men også ved at oversætte såvel udfordrende som positive situationer.

Se bagom borgerens adfærd - og vær gerne kritisk over for dine egne antagelser om årsagen hertil.

Sådan understøtter du oplevelsen af

Forbundethed

Principper

Hvorfor er det vigtigt at føle sig tilknyttet og forbundet med andre?

Dette er såvel en biologisk som psykologisk forudsætning for trivsel.

Vores modstandsdygtighed i livets udfordringer er betinget af, at man har adgang til en person, en personkreds, en social sammenhæng eller et sted, hvor vi oplever kærlighed, omsorg, forståelse og at blive set. Eller, med andre ord, et sted, hvor vi er hjemme.

Det er ikke blot et moralsk synspunkt, men en realitet, som forskning i bl.a. rehabilitering og tilknytning understøtter.

Mennesker med udviklingshandicap er helt afhængige af, at deres personale opfører sig som kærlige og opmærksomme ledsagere i deres liv. De har meget sjældent selv valgt det sted, de bor, og lige så sjældent valgt de sociale sammenhænge, hvori de indgår.

Anvisninger

Vær venlig, kærlig og omsorgsfuld - uden at stille krav om at få noget igen.

Gør, hvad du kan for, at der sker noget godt, eller at noget ubehageligt holder op for borgeren, når du er sammen med ham eller hende. Hvad, der er godt, og hvad, der er ubehageligt, er forskelligt fra person til person - og hvis du er usikker på det, må du undersøge det.

Tilbyd din støtte til vanskelige, men nødvendige gøremål (tandlæge, oprydning eller lignende).

Anvis en tryk og god vej at gå, hvis borgeren er på vej i en uhensigtsmæssig retning (i stedet for blot at stoppe eller modarbejde adfærden).

Vis, at du har set borgerens ressourcer og gode hensigter - og italesæt det positivt, når du ser det.

Hjælp borgeren med at forklare og forstå misforståelser - og tag ansvar for dine egne.

Sådan understøtter du muligheden for at holde af andre og i deres øjne blive

Betydningsfuld

Principper

Hvorfor er det vigtigt at føle sig betydningsfuld?

Oplevelsen af at holde af andre, være noget for andre og blive forbundet med / knyttet til andre, er med til at skabe oplevelsen af at være nogen - at have en særlig identitet, at blive set på som et menneske, andre har positive forventninger til.

Betegnelsen ”mennesker med udviklingshandicap” indebærer, at borgeren har det tilbud, han har, fordi der er noget, i hans livsforudsætninger, han mangler. Den specialpædagogiske opgave opstår netop i at kompensere for dette handicap.

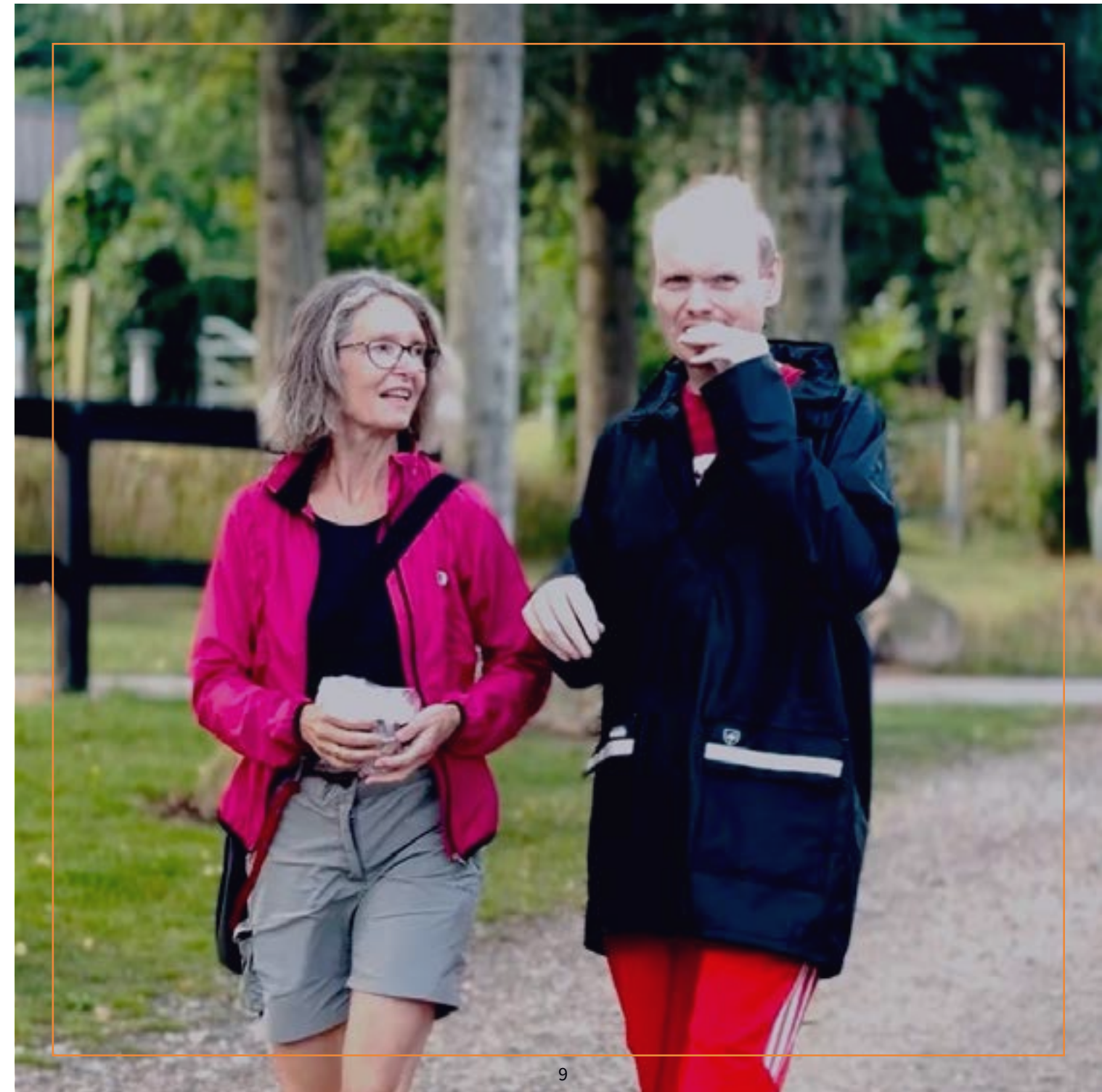
Som personale skal man derfor have en særlig opmærksomhed på ikke at forveksle handicappet med personen. Det er især vigtigt, hvis man arbejder for mennesker med sociale vanskeligheder, og der er risiko for forråelse hos personalet, hvis ikke man har øje for dette.

Anvisninger

Anerkend og sæt ord på borgerens gode intentioner over for dig selv og andre. Også selv om de gode intentioner ikke lykkedes helt.

Understøt borgerens sociale relationer. Det kan være lavpraktisk i forhold til at hjælpe med at invitere til kortspil, busture, fødselsdag m.v. Men det kan også handle om at tilpasse en social situation, så der er størst sandsynlighed for succes.

Tag opgaven som positiv rollemodel på dig og vis borgeren, hvordan man kan gøre andre betydningsfulde: Gennem smil, berøring, positiv kommunikation om andre, positive kontaktformer og ved at dele ting eller fælles oplevelser.

Sådan understøtter du oplevelsen af at være

Involveret

Principper

Hvorfor er det vigtigt at føle sig involveret i sin sociale og samfundsmæssige omverden?

Dybest set handler involvering i ens umiddelbare omgivelser om agens - om evnen til at påvirke sin egen situation gennem handling. Herunder også evnen til at regulere sig selv i forhold til omgivelserne.

Undertiden kan man opleve mennesker, som næsten pr. automatik siger "NEJ" til det, personalet tilbyder - også NEJ til invitationer til aktiviteter, som al erfaring viser, at borgeren sætter stor pris på. Men i en dagligdag, hvor man som personale oftest ikke mangler noget at tage sig til, kan man godt glemme at være undersøgende på, hvad der ligger i det NEJ:

Et nej er altid et nej. Men hvilket et nej? Hvad mon der står i vejen for borgerens engagement? Er det overskuelighed? Forventning om krav? Ængstelighed i samspillet med et nyt personale? Er der noget i din egen adfærd, du kan skrue på, så det er lettere for borgeren at sige JA til noget, han eller hun gerne vil og/eller har brug for?

Anvisninger

Orientér dig i borgerens styrker og vanskeligheder, så du mere præcist ved, hvordan du kan understøtte borgerens motivation positivt - men også hvilke vanskeligheder, du skal være opmærksom på at kompensere for.

Vær nysgerrig i forhold til borgerens NEJ. Måske er det godt at have to tilbud forberedt. Hvis borgeren kan sige NEJ til det ene, kan det være lettere at sige JA TAK til det andet.

Vær opmærksom på løbende at foregribe eller udrede misforståelser, stille dig til rådighed i forhold til at sætte ord på borgernes intentioner, foreslå udveje, hvis den sociale situation gør knuder.

Hjælp borgeren med at organisere besøg hos/af familie, venner og bekendte, når han eller hun ønsker det.

Gør det nemt for borgeren at bidrage til opgaver eller pligter, der er tjenende for fællesskabet.

Vær aktivt støttende i borgerens engagement i uddannelse, beskyttet arbejde, sociale sammenhænge og interesser udenfor botilbudet.

Sådan kan du arbejde med dit

Nærvær

Din gestik

Vær opmærksom på din særlige bevægelsessignatur – måden du bevæger dig på. Er du hurtig, rolig, flydende, langsom? Nogle borgere har svært ved at opfatte hurtige bevægelser og har brug for, at du er mere tung og stillestående i dine bevægelser. Andre borgere bliver løftet og vækket af et let, hurtigt og smidigt personale.

Hvordan er dine bevægelses-signatur? Og hvordan virker den på borgeren?

Din mimik og dine øjne

Din mimik og øjenbevægelser formidler følelser hurtigere, end vi selv når at opdage det. Nogle borgere er meget sensitive for stemninger, samtidigt med at de kan have svært ved at afkode, hvordan man skal forstå disse stemninger.

Vær opmærksom på, at borgere med sanseintegrationsforstyrrelser kan have svært ved at omsætte mimik, fordi bevægelserne er hurtige. Øjenkontakt er som regel godt, men skal doseres. Samlet set kan det være udfordrende at skulle sammefatte de mange signaler fra ansigt og øjne

Dit sprog

Vær opmærksom på hvordan din egen kommunikationsform passer ind i borgerens forudsætninger.

Korte sætninger kræver mindre mentalt spænd end lange. Konkrete ord er mindre komplekse end abstrakte. Og så er det nogle gange godt at tale langsomt og understøtte det, man siger, visuelt.

Din stemme

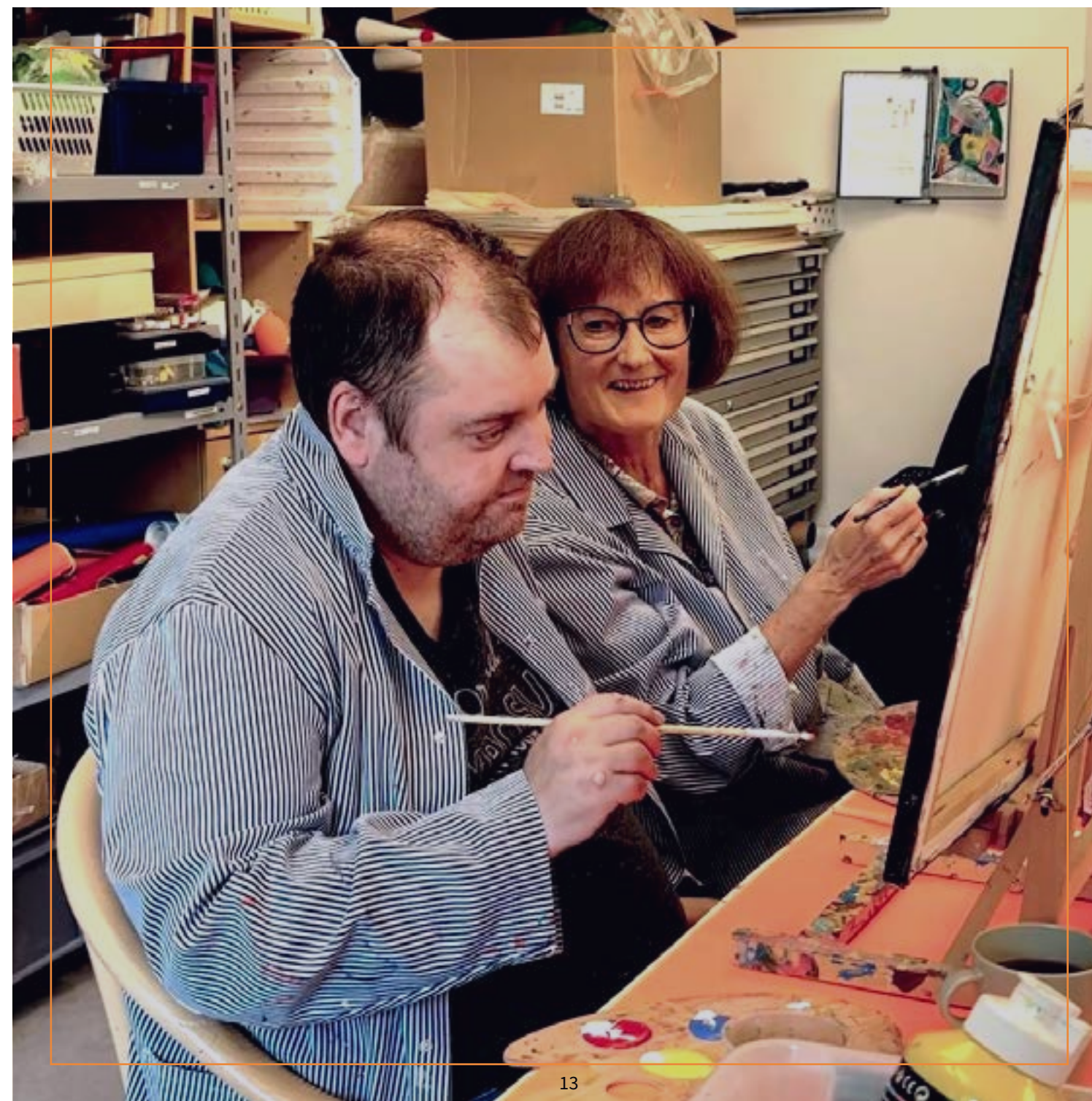
Der skal være sammenhæng mellem de ord, du bruger, og det, din stemme formidler. Vær opmærksom på hvordan borgeren modtager det, som du siger.

For nogle borgere bliver mange ord til støj. En ansændt stemme formidler uro og muligvis fare, mens en afslappet stemme formidler rummelighed og tilgængelighed. Brug stemmen til at berolige eller opmuntre borgeren. Husk at hvis borgeren er agiteret eller resigneret, kan han eller hun have svært ved overhovedet at høre din stemme.

Berøring

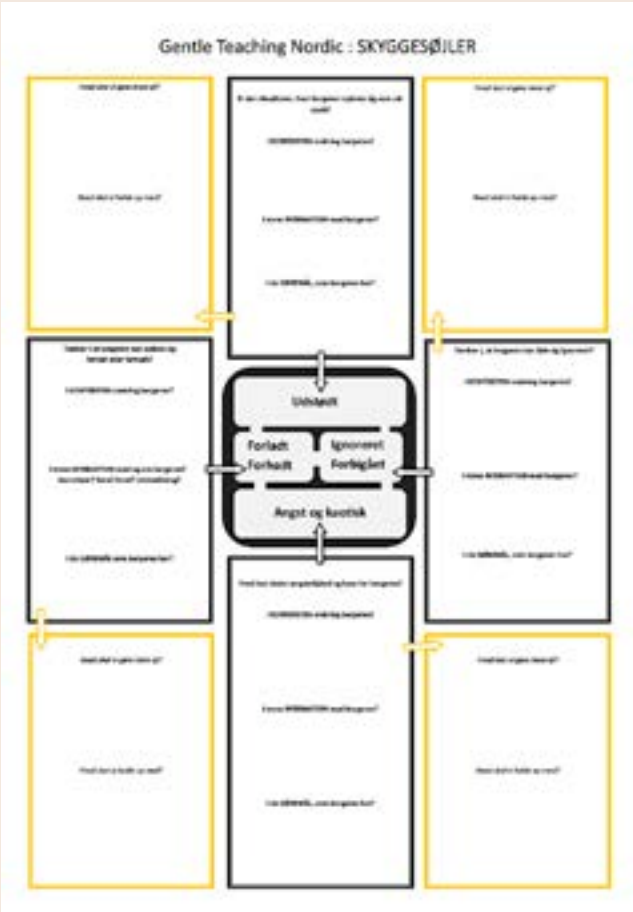
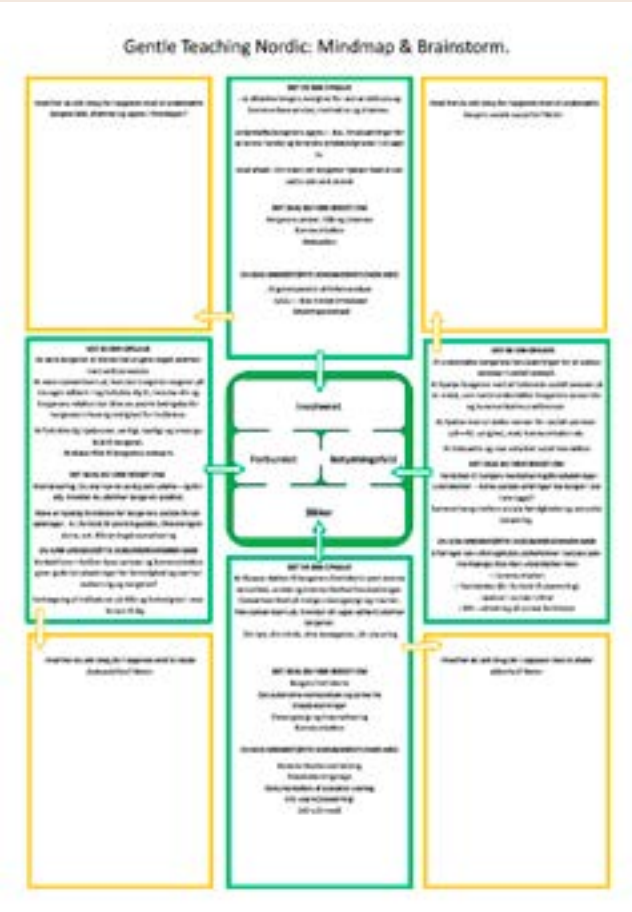
Berøring er et stærkt redskab, som man skal håndtere med stor respekt.

Er borgeren opsøgende på berøring? Vil vedkommende gerne give hårde high-fives, opsøge bjørnekram, eller synes vedkommende, det er sjovt at blive kildet? Er personen undvigende? Er personen selv forsigtig med sine hænder og kan blive irriteret, hvis tøjet vender forkert, eller der kommer noget på huden? Og hvilke erfaringer har vedkommende med berøring i det hele taget?

Tag temperaturen på GT i dit team!

På www.konsulenternesodisbakke.rn.dk kan du frit downloade et dialogværktøj, som du kan bruge til at tage Gentle Teaching-temperaturen på dit team med. Formålet med værktøjet er, at I efter brug kan lave en plan for, hvordan I forstærker arbejdet med Gentle Teaching på jeres afdeling.

**Området for Voksne med
Udviklingshandicap - Sødisebakke**

Havndalvej 7-9

9550 Mariager

Tlf. 97 64 57 00

sodisbakke@rn.dk